

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A TREIA

CAUZA DIMON ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 29117/05)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

27 noiembrie 2012

DEFINITIVĂ

la 27.02.2013

Hotărârea a rămas definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Dimon împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Ján Šikuta,

Luis López Guerra,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos,

Johannes Silvis, *judcători*,

și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 6 noiembrie 2012,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 29117/05) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Constantin Dimon („reclamantul”), a sesizat Curtea la 15 iulie 2005, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul este reprezentat de domnul Helmut Blum, avocat în Linz. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna Irina Cambrea, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul invocă o atingere adusă dreptului său de acces la o instanță.

4. La 23 iunie 2011, cererea a fost comunicată Guvernului. În conformitate cu art. 29 § 1 din Convenție, s-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

5. În urma abținerii domnului Corneliu Bîrsan, judecător ales să reprezinte România (art. 28 din Regulament), președintele camerei a desemnat-o pe dna Kristina Pardalos în calitate de judecător *ad-hoc* (art. 26 § 4 din Convenție și art. 29 § 1 din Regulament).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. La o dată nespecificată, reclamantul a introdus o acțiune în justiție împotriva comisiei locale de aplicare a Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere care au fost naționalizate în timpul regimului comunist. Acesta a solicitat anularea deciziei administrative a comisiei din 8 septembrie 2003.

7. Prin sentința din 16 decembrie 2003, Judecătoria Brașov a admis în parte acțiunea reclamantului și a obligat comisia la acordarea dreptului de proprietate asupra mai multor hectare de pădure pe două amplasamente identificate.

8. Comisia a declarat apel împotriva sentinței. Apelul a fost admis prin decizia din 21 septembrie 2004 a Judecătoriei Brașov, care a respins pretențiile reclamantului.

9. Reclamantul, reprezentat de un avocat, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 septembrie 2004. Pasajele relevante din recurs erau formulate după cum urmează:

„Subsemnatul, Dimon Constantin, domiciliat în Predeal, str. [...], intimat în dosar civil nr. [...], împotriva

deciziei civile nr. 348/A/2004, pronunțată de Tribunalul Brașov, în acest dosar, formulez următorul:

RECURS CIVIL

considerând-o nelegală și netemeinică pentru motivele pe care le voi releva mai jos.

În baza disp. art. 302 C.P.C. [Codul de procedură civilă], solicit admiterea în principiu a acestui recurs și acordarea unui termen pentru judecarea sa pe fond.

Prin admiterea recursului în baza disp. art. 304 C.P.C. punctele 7, 8, 9 și 10, solicit modificarea hotărârii atacate, în sensul respingerii apelului Comisiei Locale de Aplicare a L.1/2000 de pe lângă Primăria Predeal și menținerea ca legală și temeinică a sentinței civile nr. 11247/2003, pronunțată de Judecătoria Brașov, în dosar civil nr. [...].

[...]"

10. Pârâta, respectiv comisia locală de aplicare a Legii nr. 1/2000 de pe lângă primăria orașului Predeal, a fost citată să se prezinte și a fost reprezentată la ședințele din fața curții de apel. Reclamantul a fost de asemenea prezent.

11. Prin decizia din 24 februarie 2005, Curtea de Apel Brașov a constatat nulitatea recursului declarat de reclamant, motivând că acesta nu a indicat denumirea pârâtei și adresa acesteia. În consecință, nu a îndeplinit una dintre cerințele fundamentale de formă ale recursului, prevăzute de Codul de procedură civilă.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

12. Art. 302¹ alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă (C. proc. civ.) în vigoare la momentul respectiv, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 58/2003, prevedea că, sub sancțiunea nulității, cererea de recurs va cuprinde, printre altele, următoarele mențiuni: denumirea persoanei juridice și sediul acesteia.

13. Prin Decizia nr. 176/2005 din 24 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial nr. 356 din 27 aprilie 2005, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională această dispoziție din Codul de procedură civilă, motivând că apare ca un formalism inacceptabil de rigid, de natură să restrângă nejustificat accesul liber la justiție.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

14. Reclamantul pretinde încălcarea dreptului său de acces la o instanță, astfel cum este prevăzut de art. 6 § 1 din Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]"

15. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

16. Curtea constată că cererea nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. De asemenea, Curtea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

17. Reclamantul invocă o atingere adusă dreptului său de acces la o instanță, având în vedere anularea recursului său pe motivul nerespectării unei cerințe procedurale, pe care o consideră excesivă.

18. Făcând trimitere la hotărârea *Brualla Gómez de la Torre împotriva Spaniei* (19 decembrie 1997, pct. 33, *Culegere de hotărâri și decizii 1997-VIII*), Guvernul subliniază că condițiile de admisibilitate a unui recurs pot fi mai rigide decât cele aplicabile apelului și reamintește că Curtea a recunoscut, în acest sens, o marjă de apreciere care este în favoarea statelor.

19. În ceea ce privește prezenta cauză, Guvernul constată că restrângerea dreptului de acces la o instanță a fost prevăzută de legea în vigoare la momentul faptelor, a urmărit un scop legitim și a fost proporțională cu acesta. În plus, Guvernul afirmă că această dispoziție legislativă nu era lipsită de claritate și previzibilitate.

În acest sens, Guvernul susține că recursul reclamantului nu menționa denumirea și adresa pârâtei, cu toate că acesta a fost formulat cu ajutorul unui avocat.

În fine, Guvernul subliniază că, din punctul de vedere al legislației, prezenta cerere are doar un interes istoric, deoarece, în prezent, această dispoziție nu mai este în vigoare.

2. Motivarea Curții

20. Curtea reamintește că „dreptul la o instanță”, un aspect al acestuia fiind dreptul de acces, nu este absolut și se pretează unor limitări admise în mod implicit, mai ales în ceea ce privește condițiile de admisibilitate a unui recurs, deoarece necesită prin însăși natura sa o reglementare a statului, care se bucură, în această privință, de o anumită marjă de apreciere. Totuși, limitările nu pot restrânge accesul unui justițiabil într-atât încât dreptul său de acces la instanță să fie afectat în însăși esența lui; în fine, acestea nu sunt compatibile cu art. 6 § 1 din Convenție decât dacă urmăresc un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (a se vedea în special *Edificaciones March Gallego S.A. împotriva Spaniei*, 19 februarie 1998, pct. 34, *Culegere 1998-I*; și *Rodríguez Valín împotriva Spaniei*, nr. 47792/99, pct. 22, 11 octombrie 2001).

21. De asemenea, Curtea reamintește că nu are competența de a se substitui instanțelor interne. Autoritățile naționale, în special instanțele judecătorești, sunt cele cărora le revine, în primul rând, sarcina de a interpreta legislația internă (*Brualla Gómez de la Torre*, citată anterior, pct. 31). Rolul Curții se limitează la a verifica compatibilitatea cu Convenția a efectelor unei astfel de interpretări. Acest lucru este valabil mai ales în ceea ce privește interpretarea de către instanțe a normelor de natură procedurală (*Tejedor García împotriva Spaniei*, 16 decembrie 1997, pct. 31, *Culegere 1997-VIII*). Cu toate acestea, reglementarea în cauză sau aplicarea acesteia nu trebuie să împiedice în mod arbitrar justițiabilul să se prevaleze de o cale de atac disponibilă [*Aepi S.A. împotriva Greciei*, nr. 48679/99, pct. 23, 11 aprilie 2002].

22. În prezenta cauză, Curtea observă că, în decizia din 24 februarie 2005, Curtea de Apel Brașov a constatat nulitatea recursului declarat de reclamant pe motiv că acesta a omis să menționeze denumirea pârâtei și adresa acesteia.

23. Curtea observă că, în recursul său, reclamantul a solicitat „modificarea hotărârii atacate, în sensul respingerii apelului Comisiei Locale de Aplicare a L.1/2000 de pe lângă Primăria Predeal și menținerea ca legală și temeinică a sentinței civile nr. 11247/2003, pronunțată de Judecătoria Brașov”. Rezultă că reclamantul a menționat în mod clar cine era pârâta, respectiv comisia locală de aplicare a Legii nr. 1/2000 de pe lângă primăria orașului Predeal, incluzând astfel și o mențiune privind adresa acesteia. Pe de altă parte, comisia a fost citată și chiar s-a

prezentat la ședințele din fața curții de apel.

24. Recunoscând rolul principal al instanțelor naționale în interpretarea normelor de procedură, Curtea consideră că, prin faptul că nu a luat în considerare conținutul efectiv al recursului reclamantului, Curtea de Apel Brașov l-a privat pe acesta din urmă de accesul la o instanță (a se vedea *Virgil Ionescu împotriva României*, nr. 53037/99, pct. 45-46, 28 iunie 2005; și, *mutatis mutandis*, *Șega împotriva României*, nr. 29022/04, pct. 40, 13 martie 2012).

25. Pe de altă parte, Curtea observă că ulterior, prin Decizia nr. 176/2005 din 24 martie 2005, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională această dispoziție din Codul de procedură civilă, motivând că apare ca un formalism inacceptabil de rigid, de natură să restrângă nejustificat accesul liber la justiție. Totuși, această decizie nu a avut niciun efect asupra situației reclamantului, în absența unei căi de atac împotriva deciziei definitive a curții de apel.

26. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea consideră că a fost încălcat art. 6 § 1 sub aspectul dreptului de acces la o instanță.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

27. În conformitate cu art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

28. Reclamantul solicită 4 400 000 euro (EUR), respectiv valoarea terenurilor care constituiau obiectul litigiului, pentru prejudiciul material pe care l-a suferit. Acesta nu solicită nicio reparație pentru prejudiciul moral.

29. Guvernul consideră că nu există nicio legătură de cauzalitate între obiectul prezentei cauze și prejudiciul material pretins.

30. Întrucât nu observă nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins, Curtea respinge această cerere.

B. Cheltuieli de judecată

31. De asemenea, reclamantul solicită 15 000 EUR pentru cheltuielile suportate în fața instanțelor interne și a Curții.

32. Guvernul subliniază că reclamantul nu a prezentat documente justificative în acest sens.

33. Curtea observă că reclamantul nu a anexat documentele justificative necesare corespunzătoare pretențiilor sale. În consecință, Curtea respinge cererea sa.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *declară* cererea admisibilă;
2. *hotărăște* că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție;
3. *respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 27 noiembrie 2012, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte